

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

Nemateriālā kultūras mantojuma likums (projekts)

Reģionālie semināri
08.04.- 05.05.2015.

Satiec savu Meistaru!

aprīlis 2013

100 vietās

Lejuplādēt programmu

Ikvienam 4., 5., 6. un 7. aprīlī
būs iespēja apceļot Latviju, lai
satiktu savu meistaru!

Gandrīz 100 vietās visā Latvijā meistarus varēs satikt darbnīcās, studijās, muzejos, skolās, kultūras centros, bibliotēkās un mājās. Tik jāiet un jāmeklē! Meistari aicinās uz darbnīcām, paraugstundām, muzicēšanu, dānciem un dziedāšanu, sarunām un diskusijām.

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

Starptautiskais ietvars

Apvienoto Nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācija
(UNESCO) 2003.gada 17.oktobrī Ģenerālkonferencē Parīzē
pieņem konvenciju par nemateriālā kultūras mantojuma
(NKM) saglabāšanu.

Konvencijas mērķis:

- 1) **saglabāt** NKM;
- 2) **nodrošināt cieņu** pret attiecīgo kopienu, grupu un indivīdu NKM;
- 3) **veidot izpratni** vietējā, nacionālā un starptautiskajā līmenī par NKM, **nodrošinot** tā **savstarpēju atzišanu**;
- 4) **nodrošināt** starptautisku **sadarbību un palīdzību**.

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

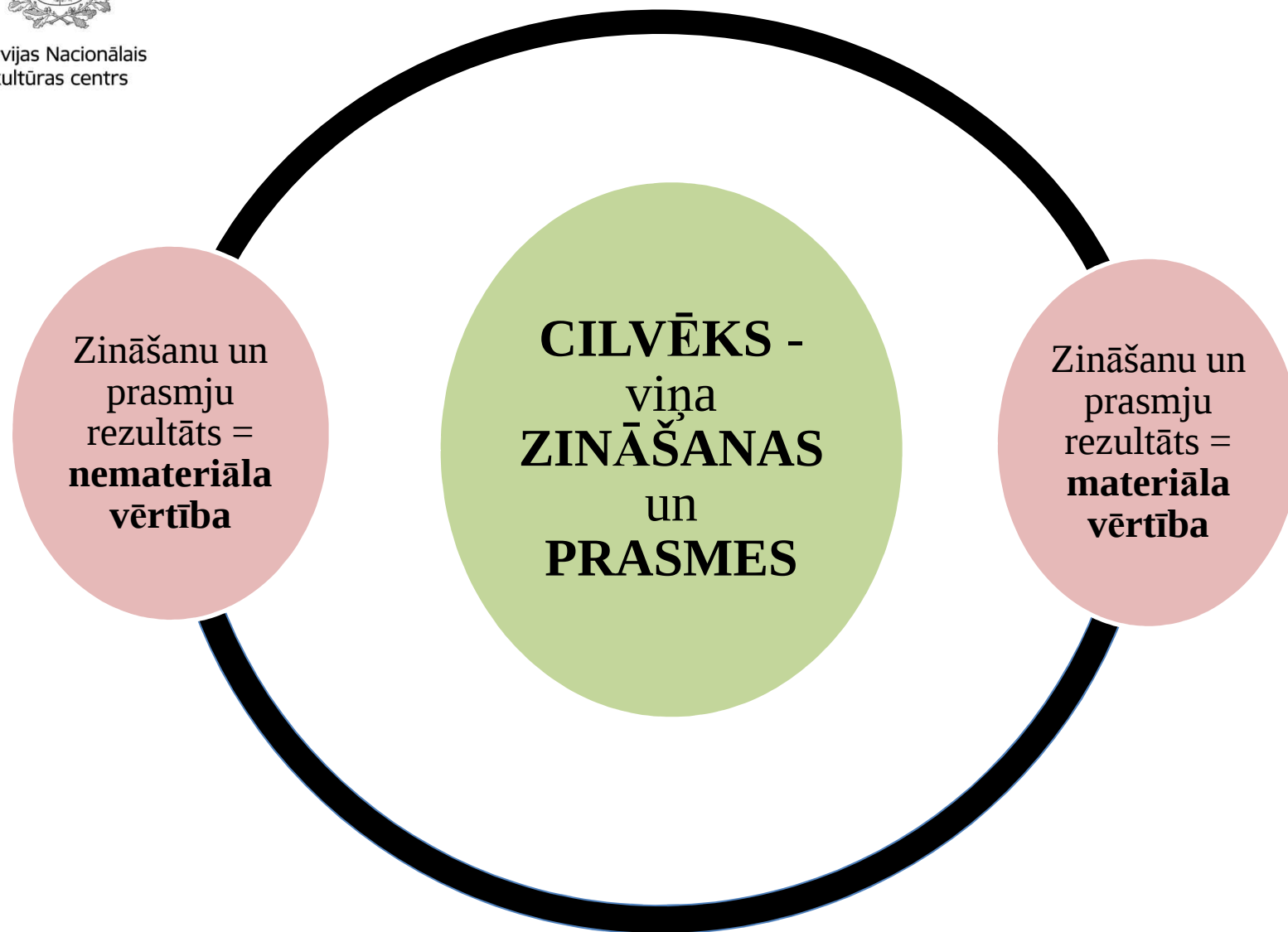
Nemateriālā kultūras mantojuma definīcija

NKM nozīmē paražas, spēles un mutvārdu izpausmes formas, **zināšanas un prasmes**, kā arī ar tiem saistītus instrumentus, priekšmetus, artefaktus un kultūrtelpas, ko kopienas, grupas un dažos gadījumos - atsevišķi indivīdi **atzīst par sava kultūras mantojuma daļu**. Šo nemateriālo kultūras mantojumu, kas tiek **nodots no paaudzes paaudzē**, kopienas un grupas nemitīgi rada no jauna atkarībā no apkārtējās vides, mijiedarbībā ar dabu un savu vēsturi, un tas veido viņās identitātes un pēctecības izjūtu, tādējādi veicinot cieņu pret kultūras daudzveidību un cilvēka radošo darbību.

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

Cilvēks - visa pamatā

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana

Saglabāšana nozīmē veikt darbības, kuru mērķis ir **nodrošināt** nemateriālā kultūras mantojuma **dzīvotspēju**, ieskaitot tā **identifikāciju, dokumentēšanu, pētniecību, saglabāšanu, aizsardzību, popularizēšanu, vērtības nostiprināšanu, tālāknodešanu**, it īpaši ar formālās un neformālās izglītības palīdzību, kā arī **atdzīvināt** šāda mantojuma dažādus aspektus.

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

Latvijas (Baltijas) NKM atpazīstamība – Dziesmu un deju svētku tradīcija

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

Latvijas NKM atpazīstamība – suitu kultūrtelpa

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

UNESCO konvencijas dalībvalstu uzdevumi

- 1) **pieņemt** vispārēju **politiku** (plānošanas dokumenti, programmas, vērtības palielināšana sabiedrībā);
- 2) **izveidot un** nemitīgi **atjaunot** nemateriālā kultūras mantojuma **sarakstu** (vienu vai vairākus), piedaloties kopienām, NVO, ekspertiem, institūcijām
- 3) **nozīmēt vai izveidot** vienu vai vairākas kompetentas **institūcijas** šī mantojuma saglabāšanai;
- 4) **sekmēt** zinātniskus, tehniskus un mākslinieciskus **pētījumus**, kā arī pētniecības metodoloģijas izstrādi ar mērķi efektīvi saglabāt, bet jo īpaši - apdraudēto nemateriālo kultūras mantojumu;
- 5) **ieviest tiesiskus, tehniskus, administratīvus un finansiālus pasākumus** mantojuma apguvei formālajā un neformālajā izglītībā, nodrošināt tā pieejamību, nodrošināt institūcijas dokumentēšanai un atvieglotu piekļuvi dokumentētajam materiālam.

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

Latvijas - konvencijas dalībvalsts loma

Latvija piedalās konvencijas satura izstrādē un **pievienojas konvencijai 2005.gada 14.janvārī** (ir pirmajā desmitniekā).

Saskaņā ar likumu "Par Apvienoto Nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas konvenciju par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu", **konvencijā paredzēto saistību izpildi koordinē Kultūras ministrija.**

Latvijas Nacionālais kultūras centra (kultūras ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde) **funkcija - koordinēt Latvijas nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstību.**

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

Nemateriālā kultūras mantojuma likums (I)

1.pants. Likumā lietotie termini (definīcijas).

2.pants. Mērķis: saglabāt NKM un nodrošināt tā ilgtspēju, nododot to tālāk nākamajām paaudzēm.

3.pants. Uzdevumi:

1)nostiprināt sabiedrības **izpratni un atbildību** par nemateriālo kultūras mantojumu kā Latvijas kultūras daudzveidības un savdabības apliecināšanu, kas veicina radošumu, attīstību, uzlabo dzīves kvalitāti un nostiprina vērtības izjūtu;

2)sekmēt valsts, pašvaldību, privātā un nevalstiskā sektora, kā arī kopienu **sadarbību**, nodrošinot nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un ilgtspēju;

3)attīstīt starptautisko sadarbību, nosakot nemateriālā kultūras mantojuma savstarpēju atzīšanu un apgūstot labākās prakses tā saglabāšanai un ilgtspējai.

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

Nemateriālā kultūras mantojuma likums (II)

- 4.pants.** Valsts pārvaldes kompetence (MK, KM, citas ministrijas, LNKC, pašvaldības);
- 5.pants.** Latviešu folkloras krātuves loma;
- 6.pants.** Kopienų līdzdalība;
- 7.pants.** Nemateriālā kultūras mantojuma padome;
- 8.pants.** Nemateriālā kultūras mantojuma saraksti (reprezentatīvais, "glābjamais" mantojums);
- 9.pants.** Elementu iekļaušana sarakstos;
- 10.pants.** Elementu pārceļšana vai izslēgšana no sarakstiem;
- 11.pants.** UNESCO saraksti.

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

Ar likumu saistītie tiesību akti

Jāizstrādā šādi MK noteikumi (2015./2016.gads):

1) Nemateriālā kultūras mantojuma padomes nolikums, t.sk. nosakot kārtību, kādā tiek izraudzīti un apstiprināti pretendenti nemateriālā kultūras mantojuma padomē, kā arī pretendentu izraudzīšanas kritērijus;

2) Kārtība kādā nemateriālā kultūras mantojuma reprezentatīvajā sarakstā un nemateriālā kultūras mantojuma neatliekamās saglabāšanas sarakstā piesaka, iekļauj un izslēdz nemateriālā kultūras mantojuma objektus vai elementus, kā arī nosaka iekļaušanas kritērijus.

Spēkā ir MK 2009.gada 22.septembra noteikumi Nr.1074 "Noteikumi par valsts statistikas apkopošanu kultūras jomā", kas nosaka valsts informācijas sistēmās iekļaujamās ziņas par nemateriālā kultūras mantojuma objektiem vai elementiem un to saistītajiem lietpratējiem.

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

Finansējums (indikatīvi)

Mērķis	2017.gads (EUR)	2018.gads (EUR)
I. Pieteikumu sagatavošana, ekspertīze, pasākumi, LV dalība UNESCO	22769	75019
II. NKM vērtību izplatīšana ("SSM", t.sk. TV, Radio), meistari + studenti = inovācijas	37000	57000
III. NKM ekspertu zināšanu un prasmju kapacitātes stiprināšana (apmācītāju apmācīšana)	16700	---
IV. NKM prasmju (zināt kā) digitalizēšana – pieejamības nodrošinājums	---	12600
KOPĀ (EUR)	76469	144619

Ar 2018.gadu - LNKC plānota viena amata vieta likumā noteikto uzdevumu īstenošanai

Latvijas Nacionālais
kultūras centrs

Tālrunis: 67228985

E-pasts: lnkc@lnkc.gov.lv

www.lnkc.gov.lv

twitter.com/LNK_Centrs

facebook.com/LNKCentrs

